

Rekultywacja wyrobisk górniczych za pomocą skały płonnej - aspekty prawne

Wstęp

Celem opracowania jest przybliżenie procedur administracyjnych, których przeprowadzenie jest niezbędne przed rozpoczęciem prowadzenia działalności związanej z rekultywacją wyrobisk górniczych za pomocą skały płonnej¹. Dodatkowo w opracowaniu poruszono także kwestie związane ze składowaniem odpadów wydobywczych na hałdach, a także z ich użyciem do celów konstrukcyjnych, takich jak np. budowa dróg.

Regulacje prawne dotyczące wypełniania wyrobisk górniczych

Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych – dalej jako „u.o.w.“, do wypełniania wyrobisk górniczych odpadami wydobywczymi pochodzącymi z własnego zakładu górniczego stosuje się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze – dalej jako „p.g.i.g.“. Zgodnie z ust. 3 komentowanego wyżej przepisu, do wypełniania wyrobisk górniczych odpadami wydobywczymi innymi niż z własnego zakładu górniczego stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach – dalej jako „u.o.o.“; jeżeli wypełnianie wyrobisk górniczych odpadami wydobywczymi innymi niż z własnego zakładu górniczego jest prowadzone w ruchu zakładu górniczego, to zastosowanie mają również przepisy p.g.i.g. Niezależnie zastosowanie znajdują także przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – dalej jako „u.o.g.r.i.l.“ Niniejsze opracowanie ogranicza się do opisanego wypełniania wyrobisk górniczych odpadami górnymi pochodzącymi z zakładu górniczego innego niż własny.

Wypełnianie wyrobisk górniczych odpadami wydobywczymi innymi niż z własnego zakładu górniczego

Jak już wskazano, do wypełniania wyrobisk górniczych odpadami wydobywczymi innymi niż z własnego zakładu górniczego stosuje się przepisy u.o.o. i u.o.g.r.i.l. W tym przypadku, rekultywacja wyrobiska górniczego za pomocą skały płonnej powinna następować zarówno w oparciu o decyzję w sprawie rekultywacji, uregulowaną w art. 22 u.o.g.r.i.l., jak i decyzję zezwalającą na przetwarzanie odpadów, o której mowa w art. 41 ust. 1 u.o.o.

¹ Skała płonna to przeróbczy odpad wydobywczy. Odpad przeróbczy, to *materiał skalny wydobyty wraz z urobkiem i oddzielany w procesach wzbogacania kopaliny głównej (np. w trakcie sortowania, rozdrabniania, płukania, flotacji). Ich udział w ogólnej masie wytwarzanych odpadów wydobywczych wynosi blisko 80%* (por. <http://geoportel.pgi.gov.pl/odpady/wytwarzanie>)

Decyzja w sprawach rekultywacji

Na podstawie art. 129 ust. 2 p.g.i.g. do rekultywacji gruntów po działalności rolniczej stosuje się odpowiednio przepisy u.o.g.r.i.l. Zgodnie z tymi przepisami (art. 20 - 22 u.o.g.r.i.l.), osoba powodująca utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów jest obowiązana do ich rekultywacji na własny koszt. Rekultywację i zagospodarowanie gruntów planuje się, projektuje i realizuje na wszystkich etapach działalności przemysłowej. Rekultywację prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności. Jeżeli działalność przemysłowa powodująca obowiązek rekultywacji gruntów prowadzona jest przez kilka osób, obowiązek ten ciąży na każdej z nich, odpowiednio do zakresu działalności powodującej potrzebę rekultywacji. Decyzję w sprawie rekultywacji wydaje się na wniosek podmiotu prowadzącego działalność górnictwem. **Organem właściwym do jej wydania jest, zgodnie z art. 22 ust. 2 u.o.g.r.i.l., starosta.** Przed wydaniem decyzji, starosta zasięga opinii dyrektora właściwego terenowo okręgowego urzędu górnictwa. W przypadku, gdy projektowany kierunek rekultywacji ma charakter leśny, starosta zasięga także opinii dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub dyrektora parku narodowego. Dodatkowo – w każdym przypadku – starosta zasięga także opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Według poglądu W. Radeckiego, opinia ta nie ma charakteru wiążącego dla starosty, dlatego też, nawet wydanie negatywnej opinii nie stoi na przeszkodzie wydaniu decyzji (por. W. Radecki, *Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Komentarz*, LexisNexis 2012, komentarz do art. 22, teza 3). Takie same stanowisko zajęł Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi w wyroku z dnia 23 listopada 2011 r. (sygn. akt II SA/Łd 1043/2011).

Proces planowania rekultywacji

Praktyka pokazuje, że chociaż nie jest to wymagane przez u.o.g.r.i.l., podmioty zobowiązane do rekultywacji, przedkładają organom właściwym do wydania decyzji w sprawie rekultywacji jej projekt. Zawartość projektu rekultywacji jest określona w normie PN-G-07800:2002 Górnictwo odkrywkowe—Rekultywacja—Ogólne wytyczne projektowania. Norma jest przeznaczona do stosowania w projektowaniu i realizacji robót rekultywacyjnych dotyczących wyrobisk odkrywkowych i zwalówisk oraz innych terenów kopalnianych. Norma może być wykorzystywana w innych odkrywkowych zakładach górniczych. Przy czym, zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 12 września 2002 roku o normalizacji (Dz.U. 2002 nr 169 poz. 1386) stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne².

Decyzje w sprawach rekultywacji określają:

- 1) stopień ograniczenia lub utraty wartości użytkowej gruntów, ustalony na podstawie opinii dwóch niezależnych rzeczoznawców³;
- 2) osobę obowiązującą do rekultywacji gruntów;

²Por. http://geoportal.pgi.gov.pl/geosam/ekspert_odpowiada/zloza_2013/rekultywacja

³ Według Państwowego Instytutu Geologicznego, rzeczoznawcą może być każda osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna, posiadająca odpowiednią wiedzę w tej dziedzinie, a także placówka naukowa. Rzeczoznawców wybiera organ podejmujący decyzję (por. http://geoportal.pgi.gov.pl/geosam/ekspert_odpowiada/zloza_2013/rekultywacja)

- 3) kierunek i termin wykonania rekultywacji gruntów;
- 4) uznanie rekultywacji gruntów za zakończoną.

Jak słusznie wskazuje W. Radecki, analiza powyższego wyliczenia wskazuje, że nie ma jednej decyzji rekultywacyjnej, lecz jest to ciąg decyzji⁴. W pierwszej kolejności właściwy organ wydaje decyzję nakładającą obowiązek przeprowadzenia rekultywacji, w drugiej zaś, po jej przeprowadzeniu – o uznaniu rekultywacji za zakończoną.

Osoby obowiązane do rekultywacji gruntów zawiadamiają starostę w terminie do dnia 28 lutego każdego roku o powstałych w ubiegłym roku zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji.

Zamierzona rekultywacja powinna uwzględniać uwarunkowania wynikające z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Decyzja o zakończeniu rekultywacji jest podstawą do aktualizacji zapisów w ewidencji gruntów dotyczących ich oznaczenia⁵. Przy czym, zgodnie z wyrokiem WSA w Olsztynie z dnia 26 października 2010 r. (sygn. akt II SA/OL 837/10), *analiza przepisów ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych nie pozwala na wskazanie w jednoznaczny sposób, jakimi kryteriami powinny kierować się organy administracji przy podejmowaniu rozstrzygnięcia w sprawie określenia kierunku wykonania rekultywacji. W szczególności ustawa nie zawiera rozwiązań, z których wynikałoby, iż jedynym sposobem rekultywacji gruntów, które przed degradacją lub dewastacją były gruntami rolnymi lub leśnymi, jest taki kierunek rekultywacji, który przywróci poprzedni sposób ich wykorzystywania. Wydając rozstrzygnięcie w tym zakresie, organ powinien wziąć pod uwagę całokształt okoliczności sprawy i po rozważeniu interesów stron postępowania zdecydować o kierunku rekultywacji, gdyż decyzja w tym zakresie, ze względu na brak dostatecznych kryteriów ustawowych, ma uznaniowy charakter. Tym samym wymaga od organu administracji wszechstronnego rozważenia wszystkich występujących w sprawie okoliczności. Zamierzona rekultywacja powinna natomiast uwzględniać uwarunkowania wynikające z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.*

Krąg stron postępowania

Krąg stron postępowania nie został określony odrębnie niż w art. 28 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks Postępowania Administracyjnego (t. j. Dz. U. 2013, poz. 267) – dalej jako „k.p.a.”, co oznacza, że krąg stron będzie określany na zasadach ogólnych ustanowionych w tym przepisie. Zgodnie z nim, stroną postępowania jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Oznacza to, że stroną będzie zawsze podmiot zobowiązany do rekultywacji (czyli ten, który powoduje utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów). Stronami mogą być także właściciele nieruchomości sąsiednich, jeżeli wykażą, że rekultywacja np. naruszy stosunki wodne na terenie ich nieruchomości.

⁴ Por. W. Radecki, Radecki Wojciech, *Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Komentarz*, LexisNexis, komentarz do art. 22, teza 2.

⁵ Por. J. Bieluk, D. Łobos-Kotowska, *Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Komentarz*, C.H. Beck 2015, komentarz do art. 22, teza 9.

Decyzja w sprawie rekultywacji a przepisy odrębne

Przy wydawaniu decyzji zezwalającej na rekultywację, należy pamiętać o przepisach odrębnych, które mogą wpływać na możliwość prowadzenia rekultywacji w zamierzony przez inwestora sposób. W tym zakresie istotny jest zapis art. 40 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t. j. Dz. U. 2015, poz. 469) – dalej jako „p.w.”, zgodnie z którym zabrania się wprowadzania odpadów do wód. Przepis ten należy interpretować łącznie z art. 5 ust. 4 p.w., stanowiącym, że przepisy o wodach stojących stosuje się odpowiednio do wód znajdujących się w zagłębieniach terenu powstałych w wyniku działalności człowieka, niebędących stawami. Co prawda przepisy u.o.g.ri.l. regulujące rekultywację gruntów nie odsyłają do p.w., jednak zgodnie z wyrażoną w art. 6 k.p.a. zasadą praworządności, organ wydający decyzję w sprawie rekultywacji, powinien czuwać nad tym, aby nie doszło do złamania wyżej przedstawionego zakazu wprowadzania odpadów do wód.

Zezwolenie na przetwarzanie odpadów

Wypełnianie wyrobisk górniczych odpadami wydobywczymi kwalifikuje się jako przetwarzanie odpadów w rozumieniu u.o.o. Wniosek ten wynika z analizy definicji zawartych w u.o.o. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 21 u.o.o. jako przetwarzanie rozumie się procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie. Odzysk z kolei, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 14 u.o.o. to jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce. Prowadzenie działalności polegającej na przetwarzaniu odpadów wymaga z kolei, co do zasady, uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

Właściwość organu do wydania zezwolenia

1) marszałek województwa

Jest organem właściwym, jeżeli ilość umieszczanych w wyrobisku lub zapadlisku odpadów jest nie mniejsza niż 10 ton na dobę lub całkowita pojemność wyrobiska lub zapadliska jest nie mniejsza niż 25 000 ton;

2) starosta

Jest organem właściwym w pozostałych wypadkach, chyba że przetwarzanie będzie realizowane na terenach zamkniętych. Wówczas organem właściwym jest regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Wniosek o wydanie zezwolenia

Zezwolenie na przetwarzanie odpadów wydaje się na wniosek posiadacza odpadów. Wniosek powinien zawierać⁶:

- 1) NIP i numer REGON posiadacza odpadów, o ile został nadany;
- 2) wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do przetwarzania;
- 3) określenie masy odpadów poszczególnych rodzajów poddawanych przetwarzaniu i powstających w wyniku przetwarzania w okresie roku;
- 4) oznaczenie miejsca przetwarzania odpadów;
- 5) wskazanie miejsca i sposobu magazynowania oraz rodzaju magazynowanych odpadów;
- 6) szczegółowy opis stosowanej metody lub metod przetwarzania odpadów, w tym wskazanie procesu przetwarzania oraz opis procesu technologicznego z podaniem rocznej mocy przerobowej instalacji lub urządzenia, a w uzasadnionych przypadkach - także godzinowej mocy przerobowej;
- 7) przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie przetwarzania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji zawodowych lub przeszkolenia pracowników oraz liczby i jakości posiadanych instalacji i urządzeń odpowiadających wymaganiom ochrony środowiska;
- 8) oznaczenie przewidywanego okresu wykonywania działalności w zakresie przetwarzania odpadów;
- 9) opis czynności podejmowanych w ramach monitorowania i kontroli działalności objętej zezwoleniem;
- 10) opis czynności, które zostaną podjęte w przypadku zakończenia działalności objętej zezwoleniem i związanej z tym ochrony terenu, na którym działalność ta była prowadzona.

Decyzja zezwalająca na przetwarzanie odpadów określa:

- 1) NIP i numer REGON posiadacza odpadów, o ile został nadany;
- 2) rodzaj i masę odpadów przewidywanych do przetworzenia i powstających w wyniku przetwarzania w okresie roku;
- 3) miejsce i dopuszczoną metodę lub metody przetwarzania odpadów, ze wskazaniem procesu przetwarzania oraz opis procesu technologicznego z podaniem rocznej mocy przerobowej instalacji lub urządzenia, a w uzasadnionych przypadkach - także godzinnej mocy przerobowej; Należy dokładnie określić miejsce, łącznie z podaniem działki ewidencyjnej. Innymi słowy, w ten sposób, żeby miejsce to było możliwe do wskazania i skontrolowania.
- 4) dodatkowe warunki przetwarzania odpadów, jeżeli wymaga tego rodzaj odpadów, w szczególności niebezpiecznych lub potrzeba zachowania wymagań ochrony życia, zdrowia ludzi lub środowiska;
- 5) miejsce i sposób magazynowania odpadów oraz rodzaj magazynowanych odpadów;
- 6) czas obowiązywania zezwolenia⁷.

⁶W przypadku gdy określenie rodzajów odpadów jest niewystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów.

⁷Zezwolenie na zbieranie odpadów i zezwolenie na przetwarzanie odpadów wydaje się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Jeżeli zezwolenie na przetwarzanie odpadów jest wydawane na okres krótszy niż rok, w zezwoleniu określa się ilość odpadów przewidywanych do przetworzenia w okresie obowiązywania tego zezwolenia.

Odmowa wydania decyzji zezwalającej na przetwarzanie odpadów:

Właściwy organ odmawia wydania zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów, w przypadku gdy zamierzony sposób gospodarowania odpadami:

- 1) mógłby powodować zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub dla środowiska;
- 2) jest niezgodny z planami gospodarki odpadami;
- 3) jest niezgodny z przepisami prawa miejscowego.

Decyzja o cofnięciu zezwolenia na przetwarzanie odpadów:

Jeżeli posiadacz odpadów, który uzyskał zezwolenie na zbieranie odpadów lub zezwolenie na przetwarzanie odpadów, narusza przepisy ustawy w zakresie działalności objętej zezwoleniem lub działa niezgodnie z wydanym zezwoleniem, właściwy organ wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń, wyznaczając termin usunięcia nieprawidłowości. W przypadku gdy posiadacz odpadów, mimo wezwania, nadal narusza przepisy ustawy lub działa niezgodnie z wydanym zezwoleniem, właściwy organ cofa to zezwolenie, w drodze decyzji, bez odszkodowania. Cofnięcie zezwolenia powoduje zakończenie działalności objętej tym zezwoleniem. Posiadacz odpadów, któremu cofnięto zezwolenie, jest obowiązany do usunięcia odpadów i skutków prowadzonej działalności, objętej tym zezwoleniem, na własny koszt.

Wygaśnięcie zezwolenia na przetwarzanie odpadów:

Zezwolenie na zbieranie odpadów i zezwolenie na przetwarzanie odpadów wygasa:

- 1) po upływie czasu, na jaki zostało wydane;
- 2) jeżeli podmiot objęty zezwoleniem zaprzestał działalności objętej zezwoleniem lub z innych powodów zezwolenie stało się bezprzedmiotowe;
- 3) na wniosek podmiotu objętego zezwoleniem;
- 4) jeżeli podmiot objęty zezwoleniem nie rozpoczął działalności objętej zezwoleniem w terminie 2 lat od dnia, w którym zezwolenie stało się ostateczne;
- 5) jeżeli podmiot objęty zezwoleniem nie prowadził działalności objętej zezwoleniem przez 2 lata.

Zwolnienie z obowiązku uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów

Trzeba mieć na względzie, że art. 45 u.o.o. przewiduje szeroki katalog zwolnień z obowiązku uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów. Jednym z podmiotów zwolnionych z obowiązku uzyskania zezwolenia, jest posiadacz odpadów wydobywczych zobowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi (por. art. 45 ust. 1 pkt. 6 u.o.o.). Zobowiązany do uzyskania tej decyzji jest, zgodnie z art. 8 ust. 1 u.o.w. posiadacz odpadów wydobywczych, który planuje działalność związaną z wytwarzaniem lub gospodarowaniem odpadami

wydobywczymi. Gospodarowanie odpadami, to zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 2 zbieranie, transport i przetwarzanie odpadów – łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami. Przetwarzanie odpadów natomiast, jak już wyżej wskazano, należy rozumieć procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie. Wreszcie odzysk definiuje się jako jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce (por. art. 3 ust. 1 pkt. 14 u.o.o.). Wydaje się więc, **że podmiot planujący rekultywację wyrobiska za pomocą odpadów wydobywczych, niezależnie od tego, czy byłby wytwórcą tych odpadów, czy też miał jedynie prowadzić działalność polegającą na umieszczeniu ich w wyrobisku, powinien uzyskać decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi.** Legitymując się tą decyzją, będzie zwolniony od uzyskania decyzji na przetworzenie odpadów, uregulowanej w art. 41 ust. 1 u.o.o. Szczegółowe uwarunkowania związane z decyzją zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi opisano przy okazji omawiania unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. **Zaznaczyć należy jednak, że analiza wybranych postępowań administracyjnych wskazuje na inną praktykę organów administracji, które nie wymagają w przypadku działalności polegającej na wypełnianiu wyrobisk górniczych uprzedniego uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi.**

Krąg stron postępowania

U.o.o. modyfikuje krąg stron postępowania w stosunku do tego, w jaki sposób czyni to art. 28 k.p.a. Art. 170 ust. 2 u.o.o. stanowi bowiem, że **stronami postępowania w sprawie wydania decyzji zezwalającej na przetwarzanie odpadów nie są właściciele nieruchomości sąsiadujących z instalacją lub nieruchomością, na której będzie prowadzone przetwarzanie odpadów⁸.** Jest to istotne ograniczenie, powodujące, że właściciel nieruchomości sąsiadującej z nieruchomością, na której planowana jest działalność związana z przetwarzaniem odpadów, nie będzie mógł złożyć odwołania od decyzji zezwalającej na przetwarzanie odpadów. Warto też wspomnieć, że co do zasady w postępowaniu zmierzającym do wydania zezwolenia nie będą mogły brać udziału organizacje społeczne jako uczestnicy na prawach strony.

Dodatkowe uwarunkowania związane z wykorzystaniem odpadów wydobywczych do wypełniania wyrobisk górniczych

⁸ Ograniczenie nie obowiązuje, jeżeli zezwolenie dotyczy spalarni odpadów.

Art. 30 ust. 1 u.o.o. zakazuje przetwarzania odpadów poza instalacjami lub urządzeniami. Ponieważ wyrobisko powstałe po wydobywaniu kopaliny nie jest ani instalacją ani urządzeniem, przepis ten znajdzie zastosowanie w sytuacji, gdy podmiot planuje wypełnienie wyrobiska odpadami wydobywczymi. Art. 30 ust. 2 dopuszcza jednak wyjątki od tego zakazu.

Pierwszy wyjątek dotyczy odzysku w procesie odzysku określonym symbolem R10, o ile jest realizowany zgodnie z przepisami. Proces odzysku R10 jest zdefiniowany w załączniku nr 1 do u.o.o. jako obróbka na powierzchni ziemi przynosząca korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowiska. Załącznik do w/w rozporządzenia określa warunki zastosowania tego procesu odzysku oraz rodzaje odpadów, które mogą być w tym procesie odzyskiwane.

Warunki te są następujące:

1) w odniesieniu do odpadów:

- a) odpady skruszonych skał zostały rozdrobnione tak, że odsiew na sicie o boku oczek kwadratowych 2 mm jest mniejszy niż 10%, a przesiew przez sito o boku oczek kwadratowych 0,5 mm jest nie mniejszy niż 50%;
- b) są spełnione wymagania dotyczące dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń dla nawozów⁹;
- c) dopuszczalna dawka odpadu została ustalona z uwzględnieniem zasobności gleby, sposobu jej użytkowania, jakości odpadu oraz zapotrzebowania roślin na składniki pokarmowe, a także zasad dobrej praktyki rolniczej¹⁰;

2) w odniesieniu do gleb, na których odpady mają być stosowane:

- a) odpady są stosowane w taki sposób i w takiej ilości, aby ich stosowanie nie spowodowało pogorszenia jakości gleby, ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych nawet przy długotrwałym stosowaniu, w szczególności nie spowodowało szkody w środowisku;
- b) odpady są stosowane równomiernie na powierzchni gleby do głębokości 30 cm i są przykryte glebą lub są z nią wymieszane;
- c) odpady są stosowane poza okresem wzrostu i rozwoju roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi (czas od siewu albo sadzenia do zbioru) - przy czym posiadacz odpadów dysponuje wynikami badań potwierdzającymi jakość odpadów i jakość gleb, na których odpady mają być stosowane¹¹.

⁹ Wymagania te są określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2008, nr 119, poz. 765) oraz Rozporządzeniu zmieniającym w/w organu z dnia 21 grudnia 2009 r. (Dz. U. 2009, nr 224, poz. 1804).

¹⁰ Zasady dobrej praktyki rolniczej są zawarte w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. (Dz. U. 2003, nr 4, poz. 44) w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

¹¹ Badania muszą być wykonane w akredytowanym przez ministra lub kierownika właściwego urzędu centralnego laboratorium, względnie w instalacji lub urządzeniu, o ile podmiot je prowadzący posiada certyfikat systemu zarządzania jakością.

Drugi wyjątek dotyczy odzysku w procesach odzysku określonych symbolami R3 (recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki - w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania), R5 (recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych), R11 (wykorzystywanie odpadów uzyskanych w wyniku któregokolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R10) i R12 (wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11), o ile są realizowane zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. 2015, poz. 796). Analogicznie, jak w przypadku odzysku w procesie R10, załącznik do w/w rozporządzenia określa warunki zastosowania w tych procesach odzysku oraz rodzaje odpadów, które mogą być w tych procesach odzyskiwane. **Skąła pónna, którą zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2014, poz. 1923) należy zakwalifikować jako odpad o kodzie 01 04 12, może być poddana procesowi odzysku R3 i R5 (oprócz wspomnianego już procesu R10).** Warunki wypełnienia wyrobiska oraz dopuszczalny sposób przy pomocy odpadu o tym kodzie zależą od wybranego przez podmiot prowadzący rekultwację procesu odzysku.

W przypadku odzysku w procesie R3 są one następujące:

- 1) działanie to jest określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo jest zgodne z decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, albo jest określone w decyzji w sprawie rekultywacji;
- 2) działanie nie spowoduje bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku* w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2014 r. poz. 1789);
- 3) wypełnianie odpadami prowadzi się do rzędnych przyległych terenów nieprzekształconych z zastrzeżeniem, że warstwę powierzchniową o grubości od 1 do 1,5 m należy formować w sposób zapewniający jej funkcję glebowotórczą lub w sposób odpowiadający docelowemu przeznaczeniu terenu; natomiast w przypadku stosowania zagospodarowania metodami bezglebowymi z przeznaczeniem terenu na użytki zielone, tereny rekreacyjne, leśne można wypełniać do poziomu otaczającej powierzchni.

W przypadku odzysku w procesie R5 obowiązują wymagania te same, co przy procesie R3 oraz dodatkowo przy wykorzystaniu skały pónnej do utwardzania powierzchni terenu – należy to robić w sposób uniemożliwiający pylenie i nie zakłócające stanu wody na gruncie.

***Ocena, czy wystąpiła szkoda w środowisku**

Szkoda w środowisku, zgodnie z art. 6 pkt. 11 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, to negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniona w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska. W przypadku wypełniania wyrobisk przy użyciu skały pónnej, oceniane będą więc parametry gleby

znajdującej się na terenie wypełnianego wyrobiska. Parametry te ocenia się na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. 2002, nr 165, poz. 1359). **Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia, glebę lub ziemię uznaje się za zanieczyszczoną, gdy stężenie co najmniej jednej substancji przekracza wartość dopuszczalną.** Wartości dopuszczalne stężeń w glebie lub ziemi są określone w załączniku do rozporządzenia osobno dla każdej substancji zanieczyszczającej i w zależności od przeznaczenia gruntu. W tym zakresie ustawodawca wyróżnił trzy kategorie – A, B i C. Grupa A to grunty chronione, B – zaliczone do użytków rolnych, a także leśne, nieużytki oraz grunty zabudowane i zurbanizowane z wyłączeniem terenów przemysłowych, użytków kopalnych i terenów komunikacyjnych. Grupa C natomiast, to tereny przemysłowe, użytki kopalne i tereny komunikacyjne.

Jeżeli przekroczenie wartości dopuszczalnej stężenia substancji w badanej glebie lub ziemi wynika z naturalnie wysokiej jej zawartości w środowisku, uważa się, że przekroczenie dopuszczalnej wartości stężeń w glebie lub ziemi nie nastąpiło. Przenosząc te rozważania na grunt niniejszego opracowania, **należy stwierdzić, że chodzi tu o zawartość w środowisku, do którego przemieszczane są odpady, a nie w środowisku, z którego one pochodzą.** Innymi słowy, **odpad, którym wypełniamy wyrobisko nie może mieć zawartości zanieczyszczeń wyższych niż określona w rozporządzeniu dla danej kategorii gruntów w miejscu prowadzenia rekultywacji.**

Składowanie odpadów wydobywczych w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych

Regulacje prawne dotyczące składowania odpadów wydobywczych w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych

Składowanie odpadów wydobywczych w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych – dalej jako OUOW odbywa się przede wszystkim na zasadach określonych w u.o.w. Przepisy u.o.w. regulują, jakie zezwolenia jest zobowiązany uzyskać posiadacz odpadów wydobywczych przed rozpoczęciem działalności związanej z gospodarowaniem odpadami wydobywczymi. Nie ulega bowiem wątpliwości, że składowanie odpadów stanowi formę ich zagospodarowania. **Kwestie szczegółowe są regulowane rozporządzeniami¹².** Niezależnie, zastosowanie mogą znaleźć także przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t. j. Dz. U. 2013, poz. 1409), a w każdej sytuacji – ustawy z dnia 3 października

¹²Por. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie szczegółowych kryteriów klasyfikacji obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (Dz. U. 2011, nr 86, poz. 477); z dnia 15 lipca 2011 r. w sprawie kryteriów zaliczania odpadów wydobywczych do odpadów obojętnych (Dz. U. 2011, nr 175, poz. 1048); z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie charakterystyki odpadów wydobywczych (Dz. U. 2013, poz. 759) oraz z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie prowadzenia monitoringu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (Dz. U. 2014, poz. 875).

2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (t. j. Dz. U. 2013, poz. 1235) – dalej jako „u.i.ś.

Decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi

Pierwszym krokiem do składowania odpadów w OUOW jest uzyskanie przez posiadacza odpadów wydobywczych decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi. **Celem programu gospodarowania odpadami wydobywczymi jest:**

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów wydobywczych i ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów wydobywczych oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko, w szczególności poprzez:
 - a) racjonalne gospodarowanie odpadami wydobywczymi w fazie projektowania działalności wydobywczej, przy wyborze metody wydobywania kopalin ze złóż i ich przeróbki oraz w fazie działalności wydobywczej,
 - b) analizę zmian, którym mogą ulec odpady wydobywcze w związku ze zwiększeniem się powierzchni ich kontaktu z czynnikami atmosferycznymi, w tym w zakresie ekspozycji na te czynniki,
 - c) umieszczenie odpadów wydobywczych z powrotem w wyrobiskach górniczych, w zakresie, w jakim jest to technicznie możliwe do wykonania i uzasadnione ze względów ochrony środowiska oraz ekonomicznie, jak również zgodne z przepisami o ochronie środowiska, przepisami o odpadach i przepisami prawa geologicznego i górniczego,
 - d) umieszczenie warstwy uprawnej gleby z gruntów rolnych klasy od I do IV z powrotem na miejscu po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub, jeżeli nie jest to technologicznie wykonalne, ponowne użycie warstwy uprawnej gleby w innym miejscu w celu poprawy wartości użytkowej powierzchni ziemi,
 - e) stosowanie w procesie przeróbki kopalin ze złóż, substancji jak najmniej niebezpiecznych;
- 2) zapewnienie w pierwszej kolejności odzysku odpadów wydobywczych, jeżeli jest to uzasadnione ze względów ochrony środowiska, a także technologicznych i ekonomicznych oraz zgodne z przepisami o ochronie środowiska;
- 3) zapewnienie bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w szczególności poprzez dokonanie na etapie projektowania obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych analizy sposobu gospodarowania odpadami wydobywczymi w trakcie jego eksploatacji oraz po jego zamknięciu, a także przez wybór projektu, który:
 - a) wymaga minimalnego, a jeżeli jest to możliwe, nie wymaga żadnego monitoringu, kontrolowania i zarządzania zamkniętym obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
 - b) zapobiega lub przynajmniej minimalizuje jakiegokolwiek długotrwałe negatywne skutki, w szczególności związane z przemieszczaniem się zanieczyszczeń do powietrza lub wód z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
 - c) zapewnia długoterminową stateczność każdej tamy lub hałdy wznoszącej się ponad istniejącą uprzednio powierzchnię ziemi.

Program gospodarowania odpadami wydobywczymi zawiera następujące dane:

- 1) opis działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów wydobywczych i ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów wydobywczych oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- 2) opis działań mających na celu odzysk odpadów wydobywczych, jeżeli jest on technologicznie i ekonomicznie uzasadniony oraz zgodny z przepisami o ochronie środowiska;
- 3) ocenę ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 4) klasyfikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych dokonaną zgodnie z oceną ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 5) wyszczególnienie rodzaju odpadów wydobywczych przewidzianych do składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, **z uwzględnieniem charakterystyki tych odpadów**;
- 6) określenie łącznej ilości poszczególnych rodzajów odpadów wydobywczych przewidzianych do wytworzenia w trakcie prowadzenia działalności objętej programem gospodarowania odpadami wydobywczymi, w tym w ciągu roku;
- 7) opis procesów, podczas których powstają odpady wydobywcze;
- 8) opis procesów przeróbki odpadów wydobywczych;
- 9) skutki dla środowiska i zdrowia ludzi spowodowane unieszkodliwianiem odpadów wydobywczych oraz działania zapobiegawcze, które należy podjąć w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko podczas eksploatacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych i po jego zamknięciu;
- 10) opis technologii i środków technicznych służących zapobieganiu powstawania pożarów w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w których są składowane odpady zawierające części palne;
- 11) zakres i sposób monitoringu wyrobisk górniczych;
- 12) zakres i sposób monitoringu obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w szczególności określenie listy substancji i parametrów wskaźnikowych przewidzianych do badania w zależności od rodzaju i właściwości składowanych odpadów wydobywczych;
- 13) opis sposobu zamknięcia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wraz z rekultywacją terenu oraz procedurami po zamknięciu oraz monitoringu, z uwzględnieniem w szczególności:
 - a) ustalenia niezbędnych działań dotyczących zamknięcia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
 - b) ustalenia działań związanych z rekultywacją terenu,
 - c) sprawowania nadzoru nad zrekultywowanym obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 14) opis działań mających na celu zapobieganie lub zminimalizowanie pogorszenia stanu wód, oraz mających na celu zapobieganie lub minimalizację zanieczyszczenia powietrza i gleby;
- 15) wyniki badań wód powierzchniowych, wód podziemnych i gleby, na które może wywierać wpływ obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w szczególności w zakresie ustalenia poziomu naturalnych stężeń substancji na danym terenie.

Charakterystyka odpadów wydobywczych

Charakterystyka odpadów wydobywczych, o której mowa w pkt. 5 obejmuje informacje dotyczące działań poszukiwawczych, wydobywczych i przeróbczych, złóż przeznaczonych do eksploatacji, typu i właściwości odpadów wydobywczych oraz postępowania z nimi, a w szczególności:

- 1) opis właściwości fizycznych i chemicznych odpadów wydobywczych, ze szczególnym uwzględnieniem ich stabilności w warunkach atmosferycznych oraz rodzaju kopaliny;
- 2) wyszczególnienie rodzaju odpadów wydobywczych;
- 3) opis substancji chemicznych, które będą stosowane w procesie przeróbki, ze szczególnym uwzględnieniem ich stabilności;
- 4) opis metody składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 5) opis systemu transportu odpadów wydobywczych.

Charakterystykę odpadów wydobywczych sporządza się na podstawie informacji zgromadzonych i zweryfikowanych w sposób określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie charakterystyki odpadów wydobywczych (Dz. U. 2013, poz. 759).

Ocena ryzyka OUOW

Ocena ryzyka OUOW zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko oraz adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 2) wskazanie osoby zarządzającej obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych posiadającej świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami;
- 3) lokalizację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 4) obecną i planowaną wielkość obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, określoną przez parametry powierzchni (ha) i pojemności (m³ i Mg) oraz zdolność przetwarzania (Mg/dobę);
- 5) klasyfikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, wraz z uzasadnieniem, dokonaną na podstawie kryteriów klasyfikacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 6) określenie wpływu na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na stan powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych, gleby oraz krajobrazu;
- 7) wskazanie możliwych zagrożeń wystąpienia poważnego wypadku;
- 8) określenie stężenia cyjanku dysocjującego w słabym kwasie oraz możliwości jego redukcji za pomocą najlepszych dostępnych technik.

Organ właściwy do wydania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi

W zależności od rodzaju przedsięwzięcia i jego położenia, organem właściwym do wydania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi będzie:

- 1) **regionalny dyrektor ochrony środowiska** - dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych;
- 2) **marszałek województwa** – dla przedsięwzięć, dla których koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie kopalin ze złóż udziela minister właściwy do spraw środowiska lub marszałek województwa albo przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu u.i.Ś.;
- 3) **starosta** - w pozostałych przypadkach.

Procedura uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi

Decyzję wydaje właściwy organ na wniosek posiadacza odpadów wydobywczych. Do wniosku załącza się program gospodarowania odpadami wydobywczymi. Wniosek może zawierać proponowany czas, na jaki ma być wydana decyzja. W tym przypadku właściwy organ wydaje decyzję na czas określony, o ile jest to uzasadnione rodzajem prowadzonej działalności związanej z gospodarowaniem odpadami wydobywczymi.

Decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi, odpowiednio do zakresu działalności gospodarczej objętej programem, zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów wydobywczych;
- 2) klasyfikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zgodnie z oceną ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 3) wyszczególnienie rodzajów odpadów wydobywczych przewidzianych do składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, z uwzględnieniem ich charakterystyki;
- 4) określenie łącznej ilości poszczególnych rodzajów odpadów wydobywczych przewidzianych do wytworzenia w trakcie prowadzenia działalności objętej programem gospodarowania odpadami wydobywczymi, w tym w ciągu roku;
- 5) opis procesów, podczas których powstają odpady wydobywcze;
- 6) opis procesów przeróbki odpadów wydobywczych;
- 7) skutki dla środowiska i zdrowia ludzkiego spowodowane unieszkodliwianiem odpadów wydobywczych oraz działania zapobiegawcze, które należy podjąć w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko podczas eksploatacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych i po jego zamknięciu;
- 8) opis technologii i środków technicznych służących zapobieganiu powstawania pożarów w obiektach unieszkodliwiania odpadów, w których są składowane odpady zawierające części palne;
- 9) zakres i sposób monitoringu wyrobisk górniczych;
- 10) zakres i sposób monitoringu obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w szczególności określenie listy substancji i parametrów wskaźnikowych przewidzianych do badania w zależności od rodzaju i właściwości składowanych odpadów wydobywczych;

- 11) opis sposobu zamknięcia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wraz z rekultywacją terenu oraz procedurami po zamknięciu obiektu oraz monitoringu z uwzględnieniem w szczególności:
 - a) ustalenia niezbędnych działań dotyczących zamknięcia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
 - b) ustalenia działań związanych z rekultywacją terenu,
 - c) sprawowania nadzoru nad zrehabilitowanym obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 12) działania mające na celu zapobieganie lub zminimalizowanie pogorszenia się stanu wód oraz mające na celu zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza i gleby lub jego minimalizację;
- 13) wyniki badań wód powierzchniowych, wód podziemnych i gleby, na które może wywierać wpływ obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w szczególności w zakresie ustalenia poziomu naturalnych stężeń substancji na danym terenie;
- 14) ocenę ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 15) czas, na jaki została wydana decyzja – jeżeli wnioskodawca określił czas, na jaki ma być wydana decyzja.

Opiniowanie

Decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi wydaje się po zasięgnięciu opinii właściwego dyrektora okręgowego urzędu górniczego oraz właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. W przypadku niewydania opinii w terminie, o którym mowa w art. 106 k.p.a.¹³, opinię uznaje się za pozytywną.

Krąg stron postępowania

Krąg stron postępowania nie został określony odrębnie niż w art. 28 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks Postępowania Administracyjnego (t. j. Dz. U. 2013, poz. 267), co oznacza, że krąg stron będzie określany na zasadach ogólnych ustanowionych w tym przepisie. Zgodnie z nim, stroną postępowania jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Odmowa wydania decyzji

Właściwy organ odmówi wydania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi, jeżeli zamierzony sposób gospodarowania odpadami wydobywczymi:

- 1) jest sprzeczny z wymaganiami przepisów o odpadach;

¹³ Niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie dwóch tygodni.

- 2) mógłby powodować zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub zagrożenie dla środowiska;
- 3) jest sprzeczny z planami gospodarki odpadami, o których mowa w u.o.o.

Obowiązki posiadacza odpadów po uzyskaniu decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi

Posiadacz odpadów wydobywczych jest obowiązany do przeprowadzenia i przedłożenia właściwemu organowi przeglądu programu gospodarowania odpadami wydobywczymi co 5 lat. Jeżeli posiadacz odpadów wydobywczych nie przedłoży przeglądu programu gospodarowania odpadami wydobywczymi, właściwy organ wzywa go, w drodze decyzji, do przedłożenia przeglądu w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia decyzji. Nieprzedłożenie przez posiadacza odpadów wydobywczych przeglądu programu gospodarowania odpadami wydobywczymi w terminie skutkuje wygaśnięciem decyzji zatwierdzającej ten program. Posiadacz odpadów wydobywczych informuje właściwy organ o wszelkich planowanych zmianach w programie gospodarowania odpadami wydobywczymi w formie pisemnego oświadczenia na temat planowanych zmian w programie gospodarowania odpadami wydobywczymi. Zmian w programie gospodarowania odpadami wydobywczymi można dokonać, jeżeli właściwy organ w terminie 30 dni od dnia przedłożenia pisemnego oświadczenia, o którym mowa powyżej, nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. Właściwy organ wnosi sprzeciw, jeżeli planowane zmiany mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi lub są sprzeczne z przepisami o ochronie środowiska.

W przypadku zmian, o których mowa w art. 17 u.o.w.¹⁴, lub w przypadku zmiany rodzaju składowanych odpadów wydobywczych, posiadacz odpadów wydobywczych jest obowiązany przedłożyć do zatwierdzenia nowy program gospodarowania odpadami wydobywczymi, uwzględniający w szczególności przegląd klasyfikacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Przed uzyskaniem zezwolenia na prowadzenie OUOW, zgodnie z art. 72 ust. 1 pkt. 17 u.i.ś. konieczne jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – dalej jako „DŚU”. DŚU jest decyzją administracyjną określającą środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia – to jest warunki, które muszą zostać spełnione, żeby inwestycja mogła zostać zrealizowana. Jako przedsięwzięcie, należy rozumieć zamierzenie budowlane lub inną ingerencję w środowisko. Przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty.

¹⁴ Chodzi tu o zmiany w strukturze lub w zasadach prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, które mogą mieć znaczący niekorzystny wpływ na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi, lub w odniesieniu do rodzajów składowanych odpadów wydobywczych; zmianę warunków prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych; zmiany w najlepszych dostępnych technikach stosowanych w państwach członkowskich.

Organ właściwy do wydania DŚU

Co do zasady, organem właściwym do wydania DŚU, jest wójt/burmistrz/prezydent miasta. Organem właściwym do wydania decyzji może jednak być regionalny dyrektor ochrony środowiska, jeżeli OUOW miałby być prowadzony na terenie zamkniętym.

Procedura uzyskania DŚU

Po złożeniu wniosku o wydanie DŚU, przebieg procedury będzie zależeć od tego, czy OUOW będzie kwalifikował się jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Kwalifikacji dokonuje się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. (Dz. U. 2010, nr 213, poz. 1397) w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. I tak, przykładowo, OUOW kategorii A wymienione w § 2 ust. 1 pkt. 48 w/w rozporządzenia zaliczają się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Do tej kategorii należą także wymienione w § 2 ust. 1 pkt. 49 OUOW mogące przyjmować odpady w ilości nie mniejszej niż 10 t na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 000 t. Natomiast, OUOW, które nie należą do kategorii A, a ich zdolność do przyjmowania odpadów jest mniejsza niż 10 t na dobę, a jednocześnie ich pojemność mniejsza niż 25 000 t, zaliczają się, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt. 82 rozporządzenia do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Podział ten ma niezwykle istotne znaczenie. W przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, zawsze obligatoryjne będzie przeprowadzenie w ramach wydania DŚU dodatkowej procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – dalej jako OOS. W przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przeprowadzenie OOS będzie fakultatywne i uzależnione od opinii odpowiednich organów, współpracujących z organem właściwym do wydania DŚU.

I. Procedura wydania DŚU dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

Inwestor wraz z wnioskiem o wydanie DŚU składa raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – dalej jako „raport” lub zamiast raportu – kartę informacyjną przedsięwzięcia¹⁵ wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu¹⁶. Organ ustala zakres raportu postanowieniem. Do czasu przedłożenia raportu, zawieszają się postępowanie w sprawie wydania DŚU. Postanowienie w sprawie ustalenia zakresu raportu wydaje się po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Organ zasięgający opinii przedkłada wniosek o wydanie DŚU i kartę informacyjną przedsięwzięcia. Opinię wydaje się w terminie 14 dni od dnia otrzymania w/w dokumentów. Postanowienie w sprawie zakresu raportu wydaje się w terminie 30 dni od dnia wszczęcia postępowania w sprawie wydania DŚU. Poza raportem lub kartą informacyjną przedsięwzięcia Inwestor ma obowiązek przedłożyć:

- 1) poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmującej obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;

¹⁵ Raport przedkłada się w trzech egzemplarzach, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych.

¹⁶ Ustalenie zakresu raportu jest obowiązkowe, gdy przedsięwzięcie może oddziaływać transgranicznie na środowisko.

- 2) załącznik graficzny przedstawiający zasięg oddziaływania przedsięwzięcia;
- 3) dla przedsięwzięć, dla których organem prowadzącym postępowanie jest regionalny dyrektor ochrony środowiska - wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informację o jego braku;
- 5) co do zasady – wypis z rejestru gruntów obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- 6) jeżeli liczba stron w postępowaniu o wydanie DŚU przekracza 20, dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których stwierdzono obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko - kopię mapy ewidencyjnej, kopię załącznika graficznego przedstawiającego zasięg oddziaływania przedsięwzięcia oraz wypis z rejestru gruntów obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

Następnie, organ właściwy do wydania DŚU uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i zasięga opinii właściwego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Organ występujący o uzgodnienie lub opinię, przedkłada:

- 1) wniosek o wydanie DŚU;
- 2) raport;
- 3) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informację o jego braku.

Uzgodnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska następuje w drodze postanowienia. W postanowieniu, regionalny dyrektor ochrony środowiska uzgadnia realizację przedsięwzięcia oraz określa warunki tej realizacji. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów będących podstawą do ich wydania. Postanowienie w sprawie uzgodnienia nie jest zaskarżalne zażaleniem.

Przed wydaniem DŚU organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Przed DŚU właściwy organ bez zbędnej zwłoki podaje do publicznej wiadomości¹⁷ informacje o:

- 1) przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- 2) wszczęciu postępowania;
- 3) przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie;
- 4) organie właściwym do wydania decyzji oraz organach właściwych do wydania opinii i dokonania uzgodnień;
- 5) możliwościach zapoznania się z **niezbędną dokumentacją sprawy*** oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
- 6) możliwości składania uwag i wniosków;
- 7) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21-dniowy termin ich składania;
- 8) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
- 9) terminie i miejscu rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, jeżeli ma być ona przeprowadzona¹⁸;
- 10) postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

***Do niezbędnej dokumentacji sprawy należą:**

- 1) wniosek o wydanie decyzji wraz z wymaganymi załącznikami;
- 2) wymagane przez przepisy:
 - a) postanowienia organu właściwego do wydania decyzji,
 - b) stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków.

Uwagi i wnioski mogą być wnoszone:

- 1) w formie pisemnej;
- 2) ustnie do protokołu;
- 3) za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 262).

Uwagi lub wnioski złożone po upływie 21 – dniowego terminu pozostawia się bez rozpatrzenia. Organ prowadzący postępowanie rozpatruje uwagi i wnioski.

¹⁷ Przez podanie do publicznej wiadomości - rozumie się:

- 1) udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej organu właściwego w sprawie,
- 2) ogłoszenie informacji w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie,
- 3) ogłoszenie informacji przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, a w przypadku projektu dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa - w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu,
- 4) w przypadku gdy siedziba organu właściwego w sprawie mieści się na terenie innej gminy niż gmina właściwa miejscowo ze względu na przedmiot postępowania - także przez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania.

¹⁸ Organ właściwy do wydania decyzji może przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa, ale nie jest to obligatoryjne i zależy wyłącznie od uznania.

DŚU zawiera:

- 1) rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia;
- 2) warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich;
- 3) wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji zezwalającej na prowadzenie OUOW;
- 4) wymogi w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych, w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
- 5) wymogi w zakresie ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- 6) w przypadku gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba:
 - a) wykonania kompensacji przyrodniczej – nałożenie obowiązku wykonania tej kompensacji,
 - b) zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - nałożenie obowiązku tych działań;
- 5) obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej¹⁹ - fakultatywnie.

Załącznikiem do DŚU jest charakterystyka przedsięwzięcia. DŚU wymaga uzasadnienia. Uzasadnienie DŚU, niezależnie od wymagań wynikających z k.p.a., powinno zawierać:

- 1) w przypadku gdy została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - a) informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę, i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,
 - b) informacje, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:
 - ustalenia zawarte w raporcie,
 - uzgodnienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz opinie organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - wyniki postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone.

Organ właściwy do wydania DŚU podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią oraz z dokumentacją sprawy, w tym z uzgodnieniem dokonany z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz opinią organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W uzasadnieniu decyzji, niezależnie od wymagań wynikających z k.p.a., podaje się informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod

¹⁹ W analizie porealizacyjnej dokonuje się porównania ustaleń zawartych w raporcie i w DŚU, w szczególności ustaleń dotyczących przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz planowanych działań zapobiegawczych z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia.

uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Organ właściwy do wydania DŚU podaje do publicznej wiadomości informację o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią.

II. Procedura wydania DŚU dla przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

Inwestor wraz z wnioskiem o wydanie DŚU składa kartę informacyjną przedsięwzięcia, poza tym musi dołączyć dokumenty wymienione w pkt. I (por. *Procedura wydania DŚU dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko*). Następnie, organ właściwy do wydania DŚU ocenia, czy należy przeprowadzić OOŚ. W tym celu, organ zasięga opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zasięgając opinii, organ przedkłada:

- 1) wniosek o wydanie DŚU;
- 2) kartę informacyjną przedsięwzięcia;
- 3) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informację o jego braku.

Organy opiniujące wydają opinię, co do potrzeby przeprowadzenia OOŚ, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu. Opinie wydaje się w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii. Po uzyskaniu opinii, organ właściwy do wydania DŚU stwierdza, w drodze postanowienia obowiązek lub brak obowiązku przeprowadzenia OOŚ.

Wydając postanowienie, organ uwzględnia:

- 1) rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia, z uwzględnieniem:
 - a) skali przedsięwzięcia i wielkości zajmowanego terenu oraz ich wzajemnych proporcji,
 - b) powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć znajdujących się na obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie,
 - c) wykorzystywania zasobów naturalnych,
 - d) emisji i występowania innych uciążliwości,
 - e) ryzyka wystąpienia poważnej awarii, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii;
- 2) usytuowanie przedsięwzięcia, z uwzględnieniem możliwego zagrożenia dla środowiska, w szczególności przy istniejącym użytkowaniu terenu, zdolności samooczyszczania się środowiska i odnawiania się zasobów naturalnych, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz uwarunkowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - uwzględniające:
 - a) obszary wodno – błotne oraz inne obszary o płytkim zaleganiu wód podziemnych,
 - b) obszary wybrzeży,

- c) obszary górskie lub leśne,
 - d) obszary objęte ochroną, w tym strefy ochronne ujęć wód i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
 - e) obszary wymagające specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym obszary Natura 2000 oraz pozostałe formy ochrony przyrody,
 - f) obszary, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone,
 - g) obszary o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne,
 - h) gęstość zaludnienia,
 - i) obszary przylegające do jezior,
 - j) uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej;
- 3) rodzaj i skalę możliwego oddziaływania rozważanego w odniesieniu do uwarunkowań wymienionych w pkt 1 i 2, wynikające z:
- a) zasięgu oddziaływania - obszaru geograficznego i liczby ludności, na którą przedsięwzięcie może oddziaływać,
 - b) transgranicznego charakteru oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne elementy przyrodnicze,
 - c) wielkości i złożoności oddziaływania, z uwzględnieniem obciążenia istniejącej infrastruktury technicznej,
 - d) prawdopodobieństwa oddziaływania,
 - e) czasu trwania, częstotliwości i odwracalności oddziaływania.

W postanowieniu o obowiązku przeprowadzenia OOS, właściwy organ określa jednocześnie zakres raportu oraz wydaje postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie wydania DŚU do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę raportu. Zarówno postanowienie o obowiązku przeprowadzenia OOS, jak i barku tego obowiązku, wydaje się w terminie 30 dni od dnia wszczęcia postępowania. Tylko postanowienie o obowiązku przeprowadzenia OOS jest zaskarżalne zażaleniem. Jeżeli właściwy organ stwierdzi obowiązek przeprowadzenia OOS, wówczas po otrzymaniu raportu od inwestora, procedura wydania DŚU będzie dalej przebiegać tak, jak zostało to opisane w pkt. I (*Procedura wydania DŚU dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko*). Jeżeli natomiast właściwy organ stwierdzi brak obowiązku przeprowadzenia OOS, wówczas procedura będzie przebiegać podobnie, z tym wyjątkiem, że inwestor nie będzie składał raportu i nie będzie przeprowadzane postępowanie z udziałem społeczeństwa. W związku z tym logicznym jest, że wówczas w DŚU nie będzie konieczne przedstawienie informacji o postępowaniu z udziałem społeczeństwa, a w uzasadnieniu – informacji o tym w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Nie będzie również konieczności podawania do publicznej wiadomości informacji o wydaniu DŚU.

Czas ważności DŚU

DŚU dołącza się do wniosku o wydanie decyzji właściwej – w tym przypadku zezwolenia na prowadzenie OUOW. Złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie OUOW powinno nastąpić w terminie 4 lat od dnia, w którym DŚU stała się ostateczna. Złożenie wniosku może ewentualnie nastąpić w terminie 6 lat od dnia, w którym DŚU stała się ostateczna, o ile strona, która złożyła wniosek

o wydanie DŚU, lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzyma, przed upływem 4 lat od dnia, w którym DŚU stała się ostateczna, stanowisko od organu, który wydał DŚU, potwierdzające, że realizacja planowanego przedsięwzięcia przebiega etapowo oraz nie zmieniły się warunki określone w decyzji. Zajęcie stanowiska następuje w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Krąg stron postępowania

Krąg stron postępowania nie został określony odrębnie niż w k.p.a., co oznacza, że krąg stron będzie określany na zasadach ogólnych ustanowionych w tym przepisie. Zgodnie z nim, stroną postępowania jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

***Udział organizacji społecznych w postępowaniu w sprawie wydania DŚU, w ramach którego przeprowadza się OOŚ**

W przypadku DŚU, w ramach którego przeprowadza się OOŚ, udział organizacji społecznych jest uregulowany odmiennie, niż w art. 31 k.p.a., który wyznacza ramy prawne partycypacji społecznej w postępowaniach administracyjnych. Zgodnie z art. 44 ust. 1 u.i.ś. organizacje ekologiczne, które powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu w sprawie wydania DŚU, w ramach którego przeprowadza się OOŚ, uczestniczą w nim na prawach strony – bez składania uprzedniego wniosku. Od dnia 1 stycznia 2015 ustawodawca chcąc ograniczyć udział organizacji ekologicznych w postępowaniach z udziałem społeczeństwa, wprowadził dodatkowo wymóg prowadzenia przez daną organizację działalności statutowej w zakresie ochrony środowiska lub ochrony przyrody przez minimum 12 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania, do którego chce przystąpić organizacja. W przypadku, gdy w ramach wydania DŚU nie przeprowadza się OOŚ, udział organizacji społecznych odbywa się na zasadach określonych w art. 31 k.p.a. – czyli konieczne jest złożenie wniosku o udział w danym postępowaniu i wykazanie, że za dopuszczeniem organizacji przemawia interes społeczny.

Zezwolenie na prowadzenie OUOW

Sam fakt bycia posiadaczem odpadów wydobywczych wymaga sporządzenia programu gospodarowania odpadami wydobywczymi i uzyskania decyzji zatwierdzającej ten program. W przypadku, kiedy posiadacz odpadów wydobywczych zamierza prowadzić OUOW, konieczne dodatkowo jest uzyskanie zezwolenia na jego prowadzenie.

Organ właściwy do wydania zezwolenia na prowadzenie OUOW

Organy właściwe do wydania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi są właściwe również w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie OUOW.

Procedura uzyskania zezwolenia na prowadzenie OUOW

Wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 2) lokalizację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 3) wyszczególnienie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w ciągu roku;
- 4) dokumenty potwierdzające posiadanie gwarancji finansowej lub jej ekwiwalentu;
- 5) informację o tytule prawnym do obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 6) informację o stosowanych technologiach oraz charakterystykę techniczną źródeł powstawania i miejsc emisji;
- 7) informację niezbędną do sporządzenia zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego.

Do wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A dołącza informacje niezbędne do sporządzenia przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego. Organ właściwy do wydania zezwolenia na prowadzenie OUOW niezwłocznie przekazuje w/w informacje właściwemu komendantowi wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej. Sporządzenie przez właściwego komendanta Państwowej Straży Pożarnej zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego jest warunkiem do wydania zezwolenia na prowadzenie OUOW.

Do wniosku załącza się także decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi oraz DŚU, o której mowa w u.i.ś. wydaną dla OUOW, którego dotyczy wniosek, wraz z raportem, o ile był wymagany. Przed wydaniem zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych właściwy organ, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 11u.i.ś. informacje o:

- 1) wszczęciu postępowania;
- 2) organie właściwym do wydania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 3) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
- 4) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 14-dniowy termin ich składania;

- 5) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
- 6) terminie i miejscu rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, o której mowa w ust. 5, jeżeli ma być ona przeprowadzona;
- 7) postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone;
- 8) przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie.

Do niezbędnej dokumentacji sprawy należą:

- 1) wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wraz z wymaganymi dokumentami;
- 2) decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi;
- 3) wymagane przez przepisy:
 - a) postanowienia organu właściwego do wydania decyzji,
 - b) inne dokumenty, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Każdy ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu:

- 1) w formie pisemnej;
- 2) ustnie do protokołu;
- 3) za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 262).

Uwagi lub wnioski złożone po upływie 14 – sto dniowego terminu pozostawia się bez rozpatrzenia. Organ właściwy do wydania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych może przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa.

Organ prowadzący postępowanie:

- 1) rozpatruje uwagi i wnioski;
- 2) w uzasadnieniu decyzji, niezależnie od wymagań wynikających z k.p.a., podaje informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Po wydaniu decyzji, właściwy organ podaje do publicznej wiadomości informację o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią.

Przed wydaniem zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A, dla którego przeprowadzono **postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko** na podstawie przepisów działu VI rozdział 1 i 2u.i.ś., właściwy organ, bez zbędnej zwłoki, przekazuje Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska:

- 1) wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wraz z wymaganymi dokumentami;
- 2) decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi;
- 3) wymagane przez przepisy:
 - a) postanowienia organu właściwego do wydania decyzji,
 - b) inne dokumenty, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska powiadamia państwo członkowskie Unii Europejskiej, na którego terytorium może oddziaływać dany obiekt, o zezwoleniu na prowadzenie tego obiektu, które ma być wydane i o organie właściwym do jego wydania. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w powiadomieniu, o którym mowa powyżej proponuje termin na odpowiedź, czy państwo członkowskie Unii Europejskiej jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Jeżeli państwo członkowskie Unii Europejskiej powiadomi, że jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w porozumieniu z właściwym organem przeprowadzającym to postępowanie uzgadnia z państwem członkowskim Unii Europejskiej terminy etapów uczestnictwa właściwych organów oraz społeczeństwa tego państwa w tym postępowaniu oraz przekazuje temu państwu w/w dokumenty. Uwagi i wnioski złożone przez państwo uczestniczące w postępowaniu rozpatruje się przy wydawaniu zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, a informacje o sposobie ich uwzględnienia podaje się w uzasadnieniu. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska bez zbędnej zwłoki przekazuje państwu uczestniczącemu w postępowaniu zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 2) lokalizację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 3) klasyfikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 4) wyszczególnienie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w ciągu roku;
- 5) wysokość gwarancji finansowej lub jej ekwiwalentu;
- 6) czas obowiązywania zezwolenia;
- 7) w przypadku obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A - wskazanie terminu sporządzenia polityki zapobiegania poważnym wypadkom, wprowadzającego ją w życie systemu zarządzania bezpieczeństwem oraz wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego.

Załącznikiem do zezwolenia jest DŚU wraz z raportem oraz decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi. **Zezwolenie wydaje się czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.**

Odmowa wydania zezwolenia

Właściwy organ odmówi wydania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, jeżeli zamierzony sposób prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych:

- 1) jest sprzeczny z wymaganiami przepisów o odpadach;
- 2) mógłby powodować zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub zagrożenie dla środowiska;
- 3) jest sprzeczny z programem gospodarowania odpadami wydobywczymi;
- 4) jest sprzeczny z planami gospodarki odpadami, o których mowa w u.o.o.

Krąg stron postępowania

Krąg stron postępowania nie został określony odrębnie niż w art. 28 k.p.a., co oznacza, że będzie określany na zasadach ogólnych ustanowionych w tym przepisie. Zgodnie z nim, stroną postępowania jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Zasady prowadzenia OUOW

Posiadacz odpadów wydobywczych prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany do zatrudniania na stanowisku zarządzającego obiektem unieszkodliwiania **odpadów wydobywczych osobę posiadającą świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami**, odpowiednio do prowadzonych procesów przetwarzania.

Posiadacz odpadów prowadzący OUOW jest obowiązany do:

- 1) zapewnienia podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz szkolenia personelu w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami wydobywczymi.;
- 2) eksploatacji OUOW w sposób zapewniający zachowanie wymagań sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowych, a także zasad ochrony środowiska;
- 3) prowadzenia OUOW w sposób zapobiegający pogorszeniu stanu gleby, wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku oddziaływania wód odciekowych pochodzących z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w tym określa bilans wodny tego obiektu; skutkiem tym jest obowiązany zapobiec również po zamknięciu obiektu;
- 4) prowadzenia OUOW w sposób zapobiegający emisji pyłów i gazów;
- 5) prowadzenia OUOW w sposób zapewniający stateczność i chemiczną stabilność obiektu oraz ich bieżącą kontrolę, a także w sposób zapewniający właściwe funkcjonowanie urządzeń technicznych, stanowiących jego wyposażenie, w szczególności aparatów kontrolnych i pomiarowych oraz kanałów przelewowych i przelewów spływowych; do prowadzenia OUOW w ten sposób jest również obowiązany po zamknięciu obiektu;

- 6) stosowania środków technicznych zapobiegających powstawaniu pożarów – w przypadku prowadzenie OUOW, w którym są składowane odpady zawierające części palne;
- 7) sprawdzenia zgodności przyjmowanych odpadów wydobywczych z danymi o odpadach zawartymi w karcie przekazania odpadu;
- 8) odmowy przyjęcia odpadów wydobywczych, których skład nie jest zgodny z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadu lub zezwoleniem na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 9) monitoringu OUOW w trakcie jego prowadzenia, który obejmuje w szczególności:
 - a) badanie wielkości opadu atmosferycznego dokonane w stacji meteorologicznej reprezentatywnej dla lokalizacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
 - b) badanie substancji i parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, odciekowych i podziemnych z listy określonej w przepisach dotyczących kwalifikacji wód;
 - c) pomiar poziomu wód podziemnych w otworach obserwacyjnych;
 - d) kontrolę osiadania powierzchni obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w oparciu o ustalone repery.
- 10) gromadzenia danych o wynikach monitoringu i do sporządzenia na ich podstawie sprawozdania o wynikach monitoringu;
- 11) przedłożenia sprawozdania o wynikach monitoringu właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska;
- 12) przechowywania danych o wynikach monitoringu oraz sprawozdań o wynikach monitoringu przez 30 lat, licząc od dnia zaprzestania składowania odpadów wydobywczych w tym obiekcie;
- 13) niezwłocznie przedłożyć do zatwierdzenia nowy program gospodarowania odpadami wydobywczymi²⁰;
- 14) zawiadomienia bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu 48 h właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o każdym zdarzeniu, które może mieć wpływ na stateczność obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz o wszelkich istotnych niekorzystnych skutkach dla środowiska, ujawnionych w wyniku kontroli i monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, podając:
 - a) imię i nazwisko oraz adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
 - b) lokalizację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
 - c) rodzaj zdarzenia z krótkim opisem;
 - d) dzień zajścia zdarzenia.

²⁰ Jeżeli zmieniona dokumentacja hydrogeologiczna, w przypadku, o którym mowa w art. 93 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze, wskazuje na konieczność monitoringu wód podziemnych.

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A wprowadza w życie wewnętrzny plan operacyjno – ratowniczy oraz podejmuje działania i stosuje wszelkie niezbędne środki do usunięcia skutków zdarzenia, a także pokrywa wszelkie koszty w/w działań, również poniesione przez organy administracji. Właściwy wojewódzki inspektor ochrony środowiska na podstawie sprawozdań o wynikach monitoringu oraz ilości, częstotliwości i zakresie zgłaszanych zdarzeń, o których mowa powyżej, może, w drodze decyzji, ustalić dla posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych odrębne terminy składania sprawozdania, jednak nie rzadziej niż raz w roku, biorąc pod uwagę większe prawdopodobieństwo wystąpienia w/w zdarzeń w OUOW.

Pozwolenie na budowę

Zgodnie z art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t. j. Dz. U. 2013, poz. 1409) – dalej jako „p.b.“, składowisko odpadów jest budowlą, a w konsekwencji, na podstawie art. 3 pkt. 1 zalicza się do obiektów budowlanych. Zgodnie z załącznikiem do p.b. składowisko odpadów należy do kategorii XXII obiektów budowlanych. Art. 28 p.b. przewiduje, że roboty budowlane można rozpocząć tylko na podstawie ostatecznego pozwolenia na budowę, z zastrzeżeniem art. 29 – 30 p.b., które zawierają zwolnienia z obowiązku jego uzyskania. Składowiska odpadów nie zostały wymienione w tych dwóch ostatnich przepisach, co prowadzi do wniosku, przed rozpoczęciem robót budowlanych konieczne jest jego uzyskanie.

Organ właściwy do wydania pozwolenia

Co do zasady, organem właściwym do wydania pozwolenia na budowę, będzie starosta (w miastach na prawach powiatu – prezydent miasta). W niektórych, określonych w art. 82 p.b. przypadkach, organem właściwym będzie wojewoda. Na potrzeby niniejszego opracowania wystarczy stwierdzić, że przepis ten wskazuje na właściwość wojewody w sytuacji usytuowania składowiska na obszarze kolejowym lub terenie zamkniętym.

Procedura uzyskania zezwolenia

Procedura wszczynana jest na wniosek podmiotu (inwestora), który planuje realizację danego przedsięwzięcia. Pozwolenie na budowę dotyczy całego zamierzenia budowlanego. W przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem. Jeżeli pozwolenie na budowę dotyczy wybranych obiektów lub zespołu obiektów, inwestor jest obowiązany przedstawić projekt zagospodarowania działki lub terenu dla całego zamierzenia budowlanego. Do wniosku o pozwolenie na budowę należy dołączyć:

- 1) cztery egzemplarze projektu budowlanego wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami wymaganymi przepisami szczególnymi oraz zaświadczeniem, o którym mowa w art. 12 ust. 7 p.b.²¹, aktualnym na dzień opracowania projektu; nie dotyczy to uzgodnienia i opiniowania

²¹Chodzi tu o zaświadczenie wydane przez właściwą izbę samorządu zawodowego, potwierdzające uprawnienia do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

przeprowadzanego w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000;

- 2) oświadczenie o posiadającym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- 3) decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 4) w przypadku obiektów zakładów górniczych – postanowienie o uzgodnieniu z organem właściwym do wydania pozwolenia na budowę, projektowanych rozwiązań w zakresie:
 - a) linii zabudowy oraz elewacji obiektów budowlanych projektowanych od strony dróg, ulic, placów i innych miejsc publicznych,
 - b) przebiegu i charakterystyki technicznej dróg, linii komunikacyjnych oraz sieci uzbrojenia terenu, wyprowadzonych poza granice terenu zamkniętego, a także podłączeń tych obiektów do sieci użytku publicznego.

Pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:

- 1) przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli jest ona wymagana przepisami u.i.ś.;
- 2) uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów.

Uzgodnienie, wyrażenie zgody lub opinii powinno nastąpić w terminie 14 dni od dnia przedstawienia proponowanych rozwiązań. Niezajęcie przez organ stanowiska w tym terminie uznaje się jako brak zastrzeżeń do przedstawionych rozwiązań.

Pozwolenie na budowę może być wydane wyłącznie temu, kto:

- 1) złożył wniosek w tej sprawie w okresie ważności decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 2) złożył oświadczenie, pod rygorem odpowiedzialności karnej, o posiadającym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

Wymagania dotyczące projektu budowlanego:

Projekt budowlany powinien spełniać wymagania określone w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zakres i treść projektu budowlanego powinny być dostosowane do specyfiki i charakteru obiektu oraz stopnia skomplikowania robót budowlanych.

Projekt budowlany powinien zawierać:

- 1) projekt zagospodarowania działki lub terenu, sporządzony na aktualnej mapie, obejmujący: określenie granic działki lub terenu, usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, sieci uzbrojenia terenu, sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków, układ komunikacyjny i układ zieleni, ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
- 2) projekt architektoniczno-budowlany, określający funkcję, formę i konstrukcję obiektu budowlanego, jego charakterystykę energetyczną i ekologiczną oraz proponowane niezbędne rozwiązania techniczne, a także materiałowe, ukazujące zasady nawiązania do otoczenia;
- 3) stosownie do potrzeb:
 - a) oświadczenia właściwych jednostek organizacyjnych o zapewnieniu dostaw energii, wody, ciepła i gazu, odbioru ścieków oraz o warunkach przyłączenia obiektu do sieci wodociagowych, kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych, elektroenergetycznych, telekomunikacyjnych oraz dróg lądowych,
 - b) oświadczenie właściwego zarządcy drogi o możliwości połączenia działki z drogą publiczną zgodnie z przepisami o drogach publicznych;
- 4) w zależności od potrzeb, wyniki badań geologiczno-inżynierskich oraz geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych.

Projekt budowlany podlega zatwierdzeniu w decyzji o pozwoleniu na budowę.

Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego właściwy organ sprawdza:

- 1) zgodność projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu, a także wymaganiami ochrony środowiska, w szczególności określonymi w DŚU;
- 2) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi;
- 3) kompletność projektu budowlanego i posiadanie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń;
- 4) wykonanie - sprawdzenie projektu przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia budowlane i legitymującą się aktualnym na dzień opracowania projektu - lub jego sprawdzenia – zaświadczeniem o posiadanych uprawnieniach do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie;

Jeżeli projekt budowlany nie spełnia w/w warunków, właściwy organ nakłada postanowieniem obowiązek usunięcia wskazanych nieprawidłowości, określając termin ich usunięcia, a po jego

bezskutecznym upływie wydaje decyzję o odmowie zatwierdzenia projektu i udzielenia pozwolenia na budowę.

Krąg stron postępowania

Stronami w postępowaniu w sprawie pozwolenia na budowę są inwestor oraz właściciele, użytkownicy wieczystości lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu. Co istotne, p.b. wprowadza ograniczenie udziału organizacji społecznych w postępowaniu dotyczącym wydania pozwolenia na budowę. Mogą one uczestniczyć w nim tylko wtedy, kiedy postępowanie wymaga udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami u.i.ś.

Odmowa wydania pozwolenia

Właściwy organ wydaje decyzję o odmowie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę, jeżeli w wyznaczonym terminie nie usunięto nieprawidłowości w zakresie projektu budowlanego lub na terenie, którego dotyczy projekt zagospodarowania działki lub terenu, znajduje się obiekt budowlany, w stosunku do którego orzeczono nakaz rozbiórki.